

Izhaja vsak **torek** in **soboto** v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Shod pri Rebku na Goričici.

V dan 16. t. m. t. j. v nedeljo popoldne vršil se je zaupni shod, kojega je sklical v imenu društva »Sloge« velečasti g. dr. Anton Gregorčič.

Tega shoda se je udeležilo lepo število gospodov, unetih za dobro milega nam naroda.

Pri shodu smo videli č. g. bližnje duhovnike, učitelje in mnogo posestnikov.

Veleč. g. dr. Gregorčič, predsednik društva »Sloge«, otvoril zbor, razloživši postavne določbe tacih shodov.

Pojasni, zakaj je sklical zaupni shod — a ne javnega.

Omenja pa, da se shoda lahko udeleži vsak dobromisleči in v ta namen se lahko oglasi za vstopnico.

Povabi one, ki bi vstopnice ne imeli, naj se za te javijo.

Dnevni red shoda je:

- I. Položaj v državi,
- II. Položaj v deželi,
- III. Kakšna naj bo naša politika v sedanjih razmerah.

I. Gospod dr. Gregorčič pojasni v daljšem govoru položaj v državi. Krivda sedanjega kritičnega položaja zadene Nemce, ki v vsem in povsod hočejo prvo besedo. Nemci so navajeni gospodovati in ker jim zadnji čas ni šlo vse po volji in želji, so z obstrukcijo, z razbijanjem, onemogočili vsako pozitivno delo v državnem zboru. Dosegli so, da je vlada preklicala jezikovne naredbe, ki jih je bila izdala v prilog Čehom.

Čehi, uvidevši, da se jim uže dovoljene drobtinice odtegujejo, so začeli posnemati mojstre Nemce in stara muzika: upitje, razsajanje, piskanje, žvižganje itd. je zopet pričela.

Delo je moralo jenjati in konec ne-lepe in čez vse škodljive komedije je ta, da je državni zbor razpuščen.

Vlada ima proste roke, avtonomnega zastopa, ki ima pravico in dolžnost nadzorovati vlado, ni več.

Pogubo vidimo, a kako jo preprečiti, je odprto vprašanje. Znano je, da imamo izvestne kroge, ki sicer niso na krmilu vlade, ki ne reprezentujejo državne oblasti, vendar prav za prav vodijo avstrijsko politiko.

Država ima svoje potreščine, a ker jih državni zbor ne dovoljuje, ker ni ne preudarka, ne računov, mora si vlada pomagati s tem, kar ima baš na razpolago. Denar, ki se je bil v prejšnjih časih

prihranil v različnih državnih blagajnah, je uže skoro pošel. Po mnenju govornika, bode v prihodnjem drž. zboru še slabše, nego je sedaj, ker pridejo v zbor radikalnejši življi.

Sedaj preide govornik na položaj v deželi:

Naši ljubi sodeželani Italijani, ti Benjaminčki vlade, kojim se ne sme skriviti las na glavi, uprizorili so neutemeljeno gonjo proti Slovincem. Tudi oni hočejo biti edini gospodovalci v deželi, ki je po ogromni večini slovenska. Dokler smo bili Slovenci na Goriškem edini, dokler ni bilo med nami nasprotstva, dokler smo delali vsi po geslu »Vse za vero, dom, cesarja«, imponirali smo našim nasprotnikom. Takrat so tudi Italijani upoštevali besedo naših narodnih zastopnikov in je bila vsled tega politika Goriške na zunaj na dobrem glasu. Boj naših domačih nasprotnikov je pripomogel, da smo to dobro ime izgubili. Sicer, pravi govornik, se je položaj v zadnjem zasedanju dež. zbora deloma izboljšal. Stori se je marsikaj dobrega. Omenja deželni prispevek za ljudsko šolstvo. Kmet, davkoplačevalec bode vendar vsled tega nekoliko razbremenjen, plačevala bodo odslej tudi mesta, plačevali bodo oni, kojih do sedaj ni vezala postavna dolžnost. Davek pride na užitino.

Najhujše zlo, najžalostnejši pojav v našej deželi je pač domači bratomorni boj. Tako žalostnega boja nismo še nikdar imeli. Mnogokrat je boj potreben. A boj mora biti boj za narod, za narodove pravice. Mnenja so bila in bodo različna. Stranka zagovarja svoje mnenje, druga jej lahko oporeka, a vse bi se moralo goditi dostojno. Žalibog današnji boj ni boj za pravice in blaginjo naroda, temveč je nečasten, umazan boj za poedine osebe. Osební razpor, radi vodstva narodnega, razjeda in uničuje blaginjo narodovo. Oseba, koja smo s trudom in žrtvami spravili na odlično mesto narodnega zastopnika, ta oseba, ogrevša se v gnezdu narodnega vodstva, deluje z vsemi, da, z nedostojnimi pripomočki proti onim, ki so ji pomagale zasesti odlično mesto. Mi smo po mnenju te nam nasprotne »liberalne« stranke sami lažniki, obrekovalci po poklicu, sploh najpodlejše duše.

Blagorodnega g. grofa Coronini-ja so res zapodili, lahko rečem, s pasjim bičem. Boljšega zastopnika Slovinci na Goriškem nismo imeli. Grof ne potrebuje nas, a spoznavši naš tužen položaj, lotil se je resno nam Slovincem, zatiranemu narodu, pomagati. Koliko je grof za nas

Slovence storil, vemo vsi, ki vidimo v njem nesebičnega narodnega dobrotnika. Slepá strast nasprotnikov ga je odpodila, odpodila na najostudnejši način »s pasjim bičem«.

Kako resnicoljubni so nasprotniki, nam jasno dokazuje shod, ki se je vršil ravno tu pri Rebku. — Bili ste mnogi navzoči, z lastnimi očmi ste videli, da sem bil jaz predsednik shodu; čuli ste, da sem stavil predlog, naj imenujemo kandidatom za državni zbor visokorodnega grofa Alfr. Coroninija. Videli ste in slišali, s kakšnim navdušenjem ste sprejeli kandidaturó grofovo; in vendar trdíte danes nasprotniki, da je to laž.

Nu, njihov namen nam je jasen, vemo, kaj namerujejo doseči s tako pisavo. Upanje pa gojimo, da narod spozna svoje požrtovalne nesebične delavce. Naši nasprotniki hočejo isto, kar žele najhujši neprijatelji, hočejo pripraviti narod ob nrvnost, moralo, da potem dosežejo svoje namene. Narod, ki izgubi nrvnost, je izgnan. — Dokaz za to so nam mogočni Rimljani, oni Rimljani, ki so gospodovali vsemu znanemu svetu, oni Rimljani, koje danes le iz svetovne zgodovine poznamo.

Naši nasprotniki (narodna stranka) so si postavili načelo: »Vera in politika nimata nič skupnega«. S tem so povedali, kaj so. (Dobro, izvrstno). Glede naše politike držimo se tudi v bodoče vedno starega našega gesla: Vse: za vero, dom, cesarja. »Sloga« je imela in ima ta program. Če se pokaže potreba, se to društvo, po današnjih razmerah, preustroji in okrepi. V »Slogi je naša bodočnost«. (Živio! Burno odobravanje).

Na to je, zaprosivši si besede govoril dr. Jožef Pavlica. »Preč. gosp. poslanec dr. Gregorčič se je dotaknil vseh potreb našega naroda. Jaz bodem le ukrepi govor g. poslanca. Slovinci smo narod sužnjev — tužni smo že nad 1000 let. Jarem sužnosti tlačí naš tilnik. Nimamo svojih knezov, da bi nas vodili. Suženjstvo nam prinaša bridkosti. Od l. 1848. dalje je sicer nekoliko bolje. Slovincem je zajamčenih nekaj pravic, a kako se proti nam postopa pri vsem tem jamstvu, vemo dobro in še bolje čutimo. Vlada je sploh Slovanom nasprotna, to izvira bolj iz sistema kot od oseb, ki vladajo. Mi Slovinci smo mali narod in če bomo še sami med sabo nesložni, se gotovo izgubimo v valovih močnejših narodov.

Izgled so nam naši bratje na Koroskem, Štajerskem. Če hočemo živeti, moramo biti složni. V prvi vrsti se mo-

še le prihodnjo spomlad. In torej naj se videta oba pred zaroko in naj govorita, kedarkoli se ponudi priložnost v to. Ali je tvoja Katina zdaj spet tu?»

»Ne, zdaj je pri bolni sestri v Borentinu, in ne vrne se pred Velikonočjo«, reče Varlin.

»Nu, če je tako, pa pridita s Katino na prvi sejm v mesto«, reče oni. »Do tedaj bo gotovo že doma«.

Varlin obljubi to; in kmalu potem sta začela govoriti o mrvi, senu in slami, pšenici in rži, prediyu in volni. — Zdelo se je, da so jim ti deželni pridelki uprav toliko na skrbi, kakor sreča njihovih otrok.

Sejmi so posebne važnosti za zaroke in poroke v nekem delu vendske dežele. Na te sejme vodijo stariši dorašle otroke, kadar imajo namenjeno v mislih za nje kakó osebo, ki biva predaleč strani. Tu se torej vidijo mladi ljudje, ki sicer nemajo prilike spoznati se. Če je ta »ogled« vsaj nekoliko po volji dotičnih oseb in so se roditelji zjediniili o denarnih stvarih — tedaj nastopi kmalu potem zaroka. —

Vrnimo se zopet k Dori. Opomini od strani babice so malo ganili to nečimerno, prešerno otroče. Njen oče je

ramo sami med seboj spoštovati, ako hočemo, da nas bodo drugi spoštovali. Kako se pa med sabo spoštujemo, nam je dokaz pisava »Soče«. Če smo res vsi taki, kakor nas »Soča« popisuje, tedaj smo vredni, da nas takoj vseh pozapró. Kdo je še med nami, kdo je tisti srečen narodov delavec, da bi ga ne bila »Soča« na najostudnejši način blatila, obrekovala, natolcevala? Kdo si še upa delati za narod, ko ve uže naprej, da ga bode ostudno napadala »Soča«. Nam duhovnikom ni mnogo na tem, kaj kvasi »Soča«. Mi smo neodvisni in nimamo družine, da bi se radi nje morali varovati roparjev poštenja in časti. A vzemimo uradnika, učitelja. Ali mari blatenje takih oseb ni udarec celi družini, gospej in otrokom? Ali tako blatenje ne pripravi one osebe v gmotno škodo, zlasti pa občas v njihovem stanu in dosledno ob karijero? Omenim le najnovejše surovosti. »Soča« piše o zaslužnem dež. šol. nadzorniku Klotiču, ki se čuti Slovence, ki je pač Slovincem mnogo koristil, takó, kakor ne govori najsurovejši pastir — imenuje ga Rezijana. Ali je to odgoja ljudstva? Jaz vem, da ljudstvo slovensko, samo to ljudstvo, ki pač ni tako neumno, kakor trdi g. dr. Tuma, govori po deželi: Ne pišite vendar tako nesramno!

Dr. Tuma in Gabršček ne delata več za blagor ljudstva, ampak le za stranko. To dokazuje njuna gonja proti celemu duhovskemu stanu. Kaj je duhovščina narodu, to ve vsak, ki ga še strast ni oslepila. To je izrekel sam dr. Tuma proti dr. Kreku v Ljubljani na vseslovenskem shodu: »Slovinci smo pri kraju, ako duhovniki ne bodo delali. Z učitelji pa ni govoriti pametne besede«. Torej takrat: živio duhovniki — a učitelji nič. Kaj pa sedaj? O da, laskati se znajo gospodje! Duhovniki, klerikalna tema je prvo strašilo, drugo strašilo pa so konsumna društva, kojih na Goriškem ni — na Kranjskem pa celih pet.

Narodno-napredna stranka je napovedala boj zadrúžništvu. Zadrúge naj veljajo za strašilo, kjer je to potreba. Kdo se je še pred kratkim bolj unemal za zadrúge ko dr. Tuma? Tako je poslal pred leti gospodu župniku, slišite župniku k Sv. Luciji; pravila »Kmetijske zadrúge«. V Tolminu te dni je pa rekel: Zadrúge ne — župnika ne! Komentari si mislite lahko sami. Pred enim letom je menil rekel: Jaz sem svojo karijero pustil, da bi ljudstvo organizoval v zadrúge, ali zdaj žalibog sem z delom preobložen. Še letos, torej davno po razporu, ko je Gabršček oestro napadal zadrúžništvo v »Soči« in

bil prizanesljiv, slaboten, star mož. Iz prevelike ljubezni do svoje jedinice jej je pustil veljati vse; starka pa je (pri svojih trinosemdesetih letih) ni mogla dovolj nadzorovati. In Dora je delala skoro prav po svoji volji.

In to prostost je tudi porabljala po zimi. Nobenega prela in nobenega plesa ni izpustila. In tudi Henrik Bornic je prihajal tje, kjer je menil, da najde lepo pastirjevo hčer. In njegovo nagnjenje do nje je rastlo, čim večkrat jo je videl in se stanovo vedel z njo. Njena nenavadna lepota in objestno vedenje ga je očaralo.

Čemu bi pa ne mogel poročiti Dore? mislil je pogostoma na poti od te ali one slavnosti, kjer je bil skupaj z njo. »Res, da je uboga; ali kaj mi bo bogatinka, če jo pa ne maram? Denarja dobim dovolj, ko mi izroči oče premóženje!«

Vaščani so zapazili to vedno večjo prijaznost obeh mladih ljudi. Nekoji so zmajevali z glavo in menili, da ta stvar ne bo dobro končala. Drugi so menili, da jo hoče Henrik vzeti, in so se norčevali, da ima rajši nje lepo obličje, nego druge bogate neveste. Zopet drugi niso mogli razumeti, da stari tako brezskrbno gleda te norčije.

LISTEK.

Iz lahkomiselnosti.

Obraz iz življenja hanoveranskih Vendov.

Spisal: E. Ziehen.

Bornic si je oblekel postavno botersko obleko, pa stopal moško proti fari. Gredé po poti pa je uredil ves načrt zaradi poroke svojega sina s hčerjo premožnega prijatelja Varlina. Poslednji je stanoval v vasi, več milj oddaljeni; za to ga je le redko videl. Ali danes sta se imela sniti.

Polzemljak (polovičar) Bornic je imel navado, da je izvedel gotovo naklep, od katerega je upal kako korist. Nikdar mu ni prišlo na um, da je treba gledati pri poroki tudi na kaj drugega, nego na denar in blago. Smešno se mu je zdelo, kako se more kdo zatelebat v dekle ter je vzeti iz gole ljubezni. Zato se je pa tudi držal starodavne vendske šege, da starši sklenejo zaroke svojih otrok. Ta se mu je zdel jedini pripomoček, da se sklene pameten zakon. Iz istega razloga je sklenil, da svojemu malopridnemu Henriku ne pove nič o vsem načrtu, dokler se ne pomeni s starim Varlinom o doti. To je bila namreč v njegovih očeh prav važna stvar, ki se ne da uređiti v enem dnevu.

Ko je bil krst odpravljen, gre sé starim prijateljem v krčmo; in ta mu razodene svoj načrt.

Varlin je imel blizo enako premoženja kakor polzemljak; in za to se mu Borničev nasvet ni zdel napačen. Ali po nekih opazkah o premoženju obeh strank je menil: da bi se morala mlada dva prej videti. Potem da se bo moglo soditi: ali se hočeta vzeti. Kajti da zakon ni prav za prav za nič, če živita mož in žena skupaj kot pes in mačka.

»Ali je tvoja Katina podobna mački?« vpraša Bornic zasmehljivo. Dolgo okolišanje mu namreč ni ugajalo.

»Bog ne daj! Kratko malo ne, kakor tvoj Herik ni podoben psu«, reče Varlin smeje. — »Nobeden njiju se ne more pritoževati zaradi svoje postave — ali dandanes hodijo mladim ljudem vsakovrstne preklicane muhe po glavil. Ta hoče imeti na vsak način devo z višnjevimi očmi, a drug mož zaradi črnih!«

»Čemu so pa starši, če ne izbijajo otrokom iz glave takih čudnih muh?« vzkligne Bornic nevoljno. — »Ali nočem ti nasprotovati«, nadaljuje bolj prijazno. »Par mesecev prej ali pozneje — nič ne dé — saj itak izročim Henriku kmetijo

smo radi tega očitali dr. Tumi nedoslednost, je meni dr. Tuma rekel: Te stvari piše Gabršček sam, a jaz sem mu rekel, da s takim pisarjenjem kaže svetu le svojo nevednost (ignorantnost), kajti ideja socijacije ali združništva je mogočna sila, ki ima bodočnost.

Kako „Soča“ hujska trgovce in krčmarje, nam je znano — a radi bi vedeli, kdo je tisti, ki je trgovcem sploh želel škodovati? Menim pač, da imajo kmetje vendarle pravico ustanoviti si zadrugo, čeravno bi radi tega morda trpela dva ali trije veletržci v mestu kako škodo. Oni si bodo uže znali pomagati. Nikjer ni zapisano, da mora vedno le kmet trpeti, a drugi nikoli.

Posebno radi bi narodno-napredni voditelji nahujskali in upravorgani zovali učiteljstvo proti duhovščini. Seveda bo to v velikansko korist naroda, ako se bodeta ta dva stanova med seboj prepirala, namesto da bi se sporazumela in skupno delala za napredek naroda.

Kar je najhujše, je to, da se skuša mladino nahujskati proti narodnim delavcem. A še več. Tudi najslabše elemente iščejo in kličejo v svoje uredništvo, da le združba rase.

Zaključujem: Mi se ne strašimo blatenja, obrekovanja in natolčevanja od znane strani. Če ima trajati boj dvajset let, mi ne odstopimo. — Delati bodemo z vso unemo po starem in pravem geslu: Vse za vero, dom, cesarja. (Živahno odobravanje).

Za besedo se oglasi nadučitelj Rustja: Veseli me, da stedoši v tako obilnem številu. Dokaz je to, da se strinjate s programom, kojega sta nam gospoda govornika priporočala. Veseli me to tem bolj, ker vidim, da ljudstvo, to dobro ljudstvo spoznava in spozna svoje prave prijatelje. Tudi mi učitelji vemo, kedo so naši prijatelji, poznamo jih — poznamo tudi one, ki mislijo z učiteljstvom takó, kakor misli in dela istrski kmet s svojim osličem — oprostite da se izrazim: ko istrski kmet nosi na svojem osliču gnoj tedaj ga brea in tepe: Camina mostro... kedar ima na osličku grozdje, tedaj pa; Sta piccolo — sta bon. Tudi nas obrcajo, kedar nas ne potrebujejo — a zopet se nam v potrebi las-kajo. G. dr. Tuma je jasno pokazal v Dornbergu svoje srce za učiteljstvo — Rekel je: Nikdar se mi ni tako dobro godilo, nego takrat, ko sem bil učitelj. — Odgovor je dobil, in sicer tak, kakor se spodobi. Kaj smo bili pred časom učitelji dr. Tumi, povedal nam je gosp. dr. Pavlica. (Z učitelji ni pametne besede.) Vsa-kemu je prosto misliti in delovati po svoji volji in previdnosti! — A mi vemo, kaj smo narodu dolžni — vemo, da stari Bog ni še umrl — zato se držimo gesla: Vse za vero, dom, cesarja. (Burno odobravanje).

Bl. g. Ant. pl. Monari, župan Šempaski, dokazuje v lepem govoru, kakšni prijatelji so nam duhovniki od rojstva do groba. On pripoznava, da je srečen in da to radi tega, ker deluje vedno v sporazumu z duhovščino. Povdarja, da smo dolžni spoštovanje in hvaležnosti duhovščini, kliče: Bog nam daj in ohrani vrlo duhovščino, Bog živi našega voditelja prečast. g. dr. Gregorčiča! (Impozantni živio- in slava-klici!)

G. Vovk, podžupan iz Dobravelj prosi pojasnila gledé vipavske železnice.

Preč. g. dr. Gregorčič odgovarja: Pri ministerstvu je vse pripravljeno, zadnja zapreka, izplačilo dežele, se je odstranila. Mora se tedaj razpisati dražba za delo. Ako vlada obdrži dano besedo, se delo prične v najkrajšem času.

Preč. g. Bl. Grča, deželni poslanec: Mi smo bili dosedaj organizirani v našem starem društvu „Sloga“. To našo organizacijo popolnoma in okrepimo. Društvo „Sloga“ zastopa naš še vedno veljavni program. Sklenimo tako zvezo se stranko „Prim. Lista“. Delujmo vsi za geslo: Vse za vero, dom, cesarja in v ta namen predlaga sledečo resolucijo, ki je bila z navdušenjem soglasno sprejeta:

„Današnji shod obsoja pisavo „Soče“, ki neprenehoma grdi nesebične narodne delavce in voditelje, ter ves duhovski stan. Pridružujemo se društvu „Sloga“, kateremu pod vodstvom veleč. g. dr. Gregorčiča popolnoma zaupamo, in ki naj se pomladi, ki naj vodi slovensko ljudstvo na Goriškem v politiki, gospodarskem oziru in pri bodočih volitvah v državni zbor po geslu: Vse za vero, dom, cesarja.“

Veleč. g. dr. Pavlica priporoča navzočim udeležencem delavnost. Naj se ne misli in zanaša samo na delavce v mestu, ampak vsak naj se trudi po svoji moči delovati po namenu, ki se ga je danes pri shodu obravnavalo. Živijo.

G. Berbuč, posestnik iz Sela, pri-stavlja g. dr. Pavlice predlogu: Vsak ude-

leženec naj pridobi še nova dva ali tri delavne ude.

G. Leban iz Črnič se nevoljno izrazi o onih županih in učiteljih, ki širijo „Sočo“ in „Primorca“ in mladino s tem pohujšujejo.

Slednjič g. predsednik veleč. g. dr. Gregorčič, povdarjaše še enkrat obravnavane točke, se zahvali udeležencem, ker so se tako uzorno vedli in s tako pazljivostjo sledili govorom in tako edini sprejeli resolucije.

Zborovalci na to z burnimi živijo klici počaste svojega voditelja č. g. dr. Gregorčiča.

Razšli smo se v zavesti, da naše ljudstvo je verno, pozna svoje prijatelje in jih časti. Tako ljudstvo ne pogine Bog in narod!

Javni shod

„narodno-napredne“ stranke
v Dutovljah.

O tem shodu, ki se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. pop., smo dobili sledeče poročilo:

Shod dr. Tume in Gabrščeka se je popolnoma izjalovil. Zbralo se je na dvorišču g. Štoka okrog 500 ljudi. Na predlog dr. Tume, naj se voli predsednika, jih je bilo gotovo dve tretjini za g. Černeta ml. iz Tomaja, oziroma za č. g. dekana Sila. Toda vladni komisar jih je naštel le 48, ter je konstatiral izvolitev predsednikom Štoka. Naši so zahtevali pravično glasovanje. Oni so zatrjevali, da imajo večino, a šteti niso hoteli (?). Tako je trpelo kričanje nad eno uro.

Mej tem časom sta se odlikovala v surovosti And. Gabršček in dr. Treo iz Postojne*). Zabavljala sta proti duhovnom prav nesramno. Gabršček je žugal s klofuto g. kuratu iz Gabrijl in vzdignil roko, da udari g. kurata iz Štanjela. Na to je bilo ljudstvo tako razburjeno, da jima je žugalo s pestmi. Izrazila sta se, da iztrgajo duhovnom kolarje in suknje. — Na to je vladni komisar g. Mozetič razpustil zborovanje. Žandarji so izgnali vse ljudi iz dvorišča.

Gabršček in Tuma sta imela potem zaupen shod, na katerem je, v kolikor je bilo slišati na cesto, prvi bičal po dr. Gregorčiču. — Naše ljudstvo se je zelo ogorčeno takoj razšlo. — Da je imela „liberalna“ stranka krog ene tretjine, si je razlagati, da so prišli nagnani Tumovci iz Sežane in od drugod. Izmed teh se je posebno odlikoval Kosovel, učitelj iz Sežane s svojo brezobzirnostjo. Posebno so se izkazali Tomajci, ki so bili z malimi izjemami vsi za nas. Odgovarjal je Gabrščeku poleg drugih duhovnov kaplan iz Tomaja.

Štok, neizvoljeni predsednik, je mahal od jeze, da ni imel te časti, predsedovati z borovo vejo in kričal, da bodo pripravili duhovni ljudstvo v pekel, da so lumpi itd.

Gabršček in Tuma sta nesla žalostne spomine s Krasa. Zabilježita naj jih v predalček prašičjih jezikov. Saj je tudi prvi žugal duhovnom, da bodo po imenih obrekovani v „Soči“.

Versko-narodna zavednost ljudstva se je tu sijajno pokazala!

Katoliški shodi.

Drugi katoliški shod v Ljubljani.

(Dalje).

Pri posvetovanjih o odsekih so bila poročila jako točno izvršena, razgovori posebno v nekaterih odsekih zelo živahni. Povsod pa je vladala jedinstvo, povsod gospodoval takt, tako, da se je tadan dognalo mnogo pozitivnega dela.

Ob 4½ uri se je vršilo sklepa-pajoče zborovanje. Poročevalci raznih odsekov so prečitali sklepe, kakor so bili sprejeti v posameznih odsekih. Vse te sklepe je sklepajoči zbor potrdil in odobril. Mej tem pa se je napolnilo krasno zborovališče do zadnjega kota. Tudi na odru so se napolnili prostori z odličnimi gosti. — Prišli so na zborovanje deželni predsednik kranjski baron Hein, dež. glavar Oton Detela, lavan-

*) Kaj pa je ta iskal v Dutovljah? Op. ur.

tinski (mariborski) škof dr. Napotnik mnogo odličnih Hrvatov, mej njimi dr. Suk, kanonik Rubetič, prelat dr. Jagatič in drugi.

Predsednik dr. Šušteršič je viharo pozdravljen otvoril zborovanje in nagovoril zbor s približno sledečimi besedami:

„Pozdravljeni vsi, ki ste se zbrali v znamenju sv. Križa na II. slov. kat. shod. Vesela čustva nas navdajajo in nadepolna. Na tisoče nas je in Gospod je z nami. Ako bo cerkveni povestničar pisal sedanjó zgodovino, omenjal bo kot važne dogodke katoliške shode, ki so izraz bojev in življenja kat. cerkve. Naš shod je posebno važen. Ne mejniku dveh vekov stojimo. Poglejmo nazaj, da tem jasnejše vidimo v prihodnost. Začetkom tega veka je bila cerkev zelo ponižana. Ko je umrl papež Pij VI. l. 1799, je njegov grobar mrmral: „To je bil zadnji papež“ in vender se to ni izpolnilo. Zato pa nas ni strah. Polni lepih nad gledamo v bodočnost, katera, sodeč po raznih znamenjih, donese katoliški cerkvi izrednega slavlja. Katoliški Slovenci gledamo zaupno v Rim, a gledamo zaupno tudi na cesarski Dunaj. Rim in Dunaj sti mesti naših nad.“

Ob splošnem navdušenju se je sprejel predlog, da se pošlje papežu in cesarju izraz udanosti brzojavnim potom, kar se je zgodilo.

Po nagovoru predsednikovem je nastopil navdušeno pozdravljen ljubljanski škof dr. Jeglič, pokrovitelj shodu ter udeležencem v vznešenih besedah dal krasnih navodil za nadaljno delo za Boga in domovino. Govornik je dejal: „Bil sem na I. kat. shodu kot kanonik sarajevski, na II. kat. shodu pa sem kot vaš škof, ki čutim, kako težka je škofova pastirska palica. Zato sem zaželel kat. shod, da vas opozorim na globok pomen takega shoda.“

Proč od Boga — to je geslo nasprotnikov Boga in cerkve. „Prosvitljeni govornik je dejal v nadaljnjem: „Prekрасna beseda je svoboda, važen dar božji je, a je tudi — strašen dar, ker nam nalaga težko odgovornost za svoja dela. Zloraba tega daru je zakrivila, da so se narodi in države odtrgale od Boga in njegovih zapovedij. V ime te tako zlorabljene svobode je nastal gospodarski boj, ki je provzročil propadanje srednjih in nižjih stanov in ki je rodil bele delavske sužnje. Velik je napredek duh in dlava, a sreče ni nikjer! Zadovoljnosti ni! Vse vzdihuje pod težo suženskih verig! To je plod brezbožne svobode! Zato nazaj k Bogu! Odločno nazaj! Tudi v naši domovini divja boj zlorabljané svobode proti Bogu in cerkvi. Nasprotniki so si napravili strašilo klerikalizma in hote naše delovanje osmešiti in tako begajo javnost. A ta taktika je le pesek v oči.“

Nasprotniki hočejo zmoto za resnico, a to zmoto moramo označiti in obsoditi, ne pa se jej pokoriti, zato pogumno v boj za resnico!“ — Lavantinski škof dr. Mih. Napotnik je govoril o krščanskem življenju.

Dejal je:

Lepo so naše gorice, mogočne so naše gore, a najlepši kras naše domovine to je pobožni narod, ki biva na tej zemlji. A sovražni ljudje bi radi pugalili ta narod, zato kličem s svetim Pavlom, ki je dejal svojim sopotnikom mej viharjem na ladiji: vsi boste rešeni! — Ne hodite z ladije, ne odstopite od cerkve in vsi boste našli svojo srečo! Z Makabejci zakličimo: Mi ne odstopimo od Gospoda. Mi se nevstrašeno borimo za Njegovo postavo.“ Ob sklepu govora je lavantinski škof zborovalce slovesno blagoslovil.

Škof J. Trobec iz Amerike je pozdravil zborovalce v ime ameriških Slovencev, ki so bili razstreseni ondi daleč za morjem. A monsignor Buh jim je oskrbel „Ameriškega Slovenca“, časnik, ki jih zbira in združuje in zdaj so organizovani. Škof St. Cloudski je dejal: „Mnogo lepega sem videl na svojem po-

tovanju, a najlepše, kar sem videl, je ta katoliški shod. Tu so zbrani Vaši voditelji, cvet naroda. Navdušenost Vas navdaja, zmaga Vam je gotova.“ — Podpredsednik shoda dr. Laginja je pozdravil zborovalce v ime istrskih Hrvatov v divnem govoru, v katerem je naglašal važnost krščanstva. Govornik je končal svoj govor z željo, naj križ kot znamenje krščanstva stoji mej Slovenci in Hrvati vsepovsod ter naj nam vrh Triglava stojič kaže pot proti nebu.“ — V ime hrvatskega naroda je naposled pozdravil shod tudi kanonik Rubetič iz Zagreba, na kar je predsednik dr. Šušteršič zaključil zborovanje, vabeč zborovalce k bakljadi in drugi dan v cerkev in k slovesnem zborovanju.

V proslavo 70-letnice rojstva cesarjevega je bila zvečer sijajna bakljada. Bakljade se je udeležilo 157 društev s svojimi zastopniki, gasilci, železničarji, rudarji itd. s 24 lepimi zastavami. Ljudstva je bilo ogromno na ulicah. Na ljubljanskem gradu je žarel velik kres in so švigale v zrak rakete. Bakladi na čelu je korakala novomeška godba, ker je morala odpovedati sodelovanje vojaška godba radi obletnega zalovanja po cesarici. Zares krasno je bilo videti nebroj lampijonov v slovenskih barvah in slišati navdušene ovacije, ki so vršile pred škofijo, deželnim predsedništvom itd.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Podsabotina. (Izv. dop.) — G. urednik! Vsprejmite prosim, v Vaš cenj. list te-le vrstice. V nedeljo dne 9. t. m. smo imeli pri nas obnašanje. Pri tej priliki je preč. g. župnik solkanski blagoslovil tudi novi oltar, postavljen v naši cerkvi na čast svetnikov sv. Antona in sv. Nikolaja. Oltar je delo g. Bitežnika iz Gorice in je prav ličen.

Isti dan pa so zadonele v naši cerkvi tudi prvokrat orglje. Iste sicer niso nove, kajti kupili smo jih v Št. Andrežu, kjer postavijo v novo, veliko večjo cerkev tudi primerno večje orglje — pa za nas, ki nismo imeli do zdaj še nobenih orgelj, je to vendar nekaj posebnega. Zaradi teh zgorej omenjenih dogodkov je bilo pri nas veliko več ljudstva nego druga leta.

Prišli so k nam popoldne tudi pevmski pevci, ki so pod vodstvom g. Bajta zapeli tukaj par lepih pesmi v hiši podžupana g. Radikona. — Želeti bi bilo, da se vrli pevmski pevci tudi drugod in pa posebno doma v Pevni večkrat oglašajo.

Z Vitovelj. — Dne 8. t. m., na praznik Malega Šmarna, smo imeli tukaj prav ljubko cerkveno in tudi ljudsko slavnost. V čast Vitovljanom treba povedati, da so istotako verni katoličani, navzeti svežega verskega duha in krščanske poezije, kakor so i tudi svojemu narodu zvesti sinovi in hčere. Naša odrasla mladina je dala o tem spričevalo na prav lep način. Dekleta in mladeniči so namreč nabrali svoto 200 kron, za katero so potem dali izvršiti krasno, tri metre visoko sv. razpelo in postavili isto v prenovljeno kapelo. Popoldne ob 4. uri se je vršila svečanost blagoslovljenja. Pri tej svečanosti je bilo toliko ljudstva, da je bil poln ves hrib. Krasno in ginjaivo je govoril zbranim gospod župnik Grča, navdušujoč verne za čisto krščansko življenje. Zares, bil je to tako lep trenotek, da nam ostane gotovo neizbrisno v spominu. Hvala vrlim mladeničem in dekletom, ki so s svojo vzgledno požrtovalnostjo pripomogli k tej lepi slovesnosti!

Iz Komna. (Županska kriza. — Trgatev in letina.) — Naše starešinstvo je imelo 13. t. m. svojo sejo. Pri tej seji je naš župan zahteval, da se določi večja svota, nego je bila dozda za upravne občinske stroške. Starešinstvo se je s početka temu upiralo, potem pa, ko je zagrozil župan, da odstopi, se je vendar udalo ter zvišalo gori omenjene stroške za 360 kron.

Trgatev se prične pri nas 4. oktobra. Vreme imamo za grozdje najugodniše. Zato bo pa tudi vinska kapljica, ako spravimo grozdje srečno pod streho, izvrstna.

Čudno je letos to, da so gosenice po celem Krasu repo skoro popolnoma uničile. Sicer se pa nadjamo dobre letine za zelje in nas bo pa božja kapljica za repo odškodovala.

Politični pregled.

Cesarsko svarilo.

Na banketu hrv. kat. shoda v Zagrebuje nadškof vrhbosenski dr. Stadler izrekel željo, da naj bi se Bosna in Hrvatska čim prej združili. Za te besede je dobil nadškof od cesarja grajo, katera povdarja neumestnost teh besed v tem pogledu, ker sti Bosna in Hercegovina le okupirani in ne še državi utelešeni pokrajini, in je toraj vprašanje o istih odprto politično vprašanje, radi katerega se je treba zavarovati proti eventualnim reklamacijam velesil.

Zadevo so seveda s slastjo pograbili protikrščanski in protislovanski listi, dasi ob vsaki podobni priliki, ki bi zadevala naše nasprotnike, modro molče.

Vojna v južni Africi.

Najnoveje, kar se je zgodilo na transvaalskem bojišču, je to, da je predsednik transvaalske republike, Krüger, zapustil transvaalsko zemljo in se podal na portugalska tla v Laurenzo Marquez. Nekatera poročila pravijo, da je predsednik Krüger vzel samo šestmesečni dopust, kateri mu je dovolila transvaalska vlada v svrhu, da se poda v Evropo in doseže kako posredovanje; drugi viri pa zopet pripovedujejo, da je Krüger pobegnil ter da se nahaja kakor ujetnik portugalskega guvernerja v Laurenzo Marquazu. Od tu se prepelje Krüger s svojim spremstvom v Evropo in je že odposlana v Laurenzo Marquez ladja avstrijskega Lloydja „Styria“, da pripelje Krügerja v Trst. Iz Trsta pa se poda v Pariz. Mesto Krügerja je transvaalsko predsedstvo prevzel Schalk-Burgher. — Angleški poveljnik lord Roberts je sicer razglasil vojno stanje za vso južno Afriko in pozivlja Bure, da nemudoma odloži orožje. Vsacega Bura, ki bi se protivil temu povelju, se smatra za upornika in bode brez odloga obešen ali ustreljen. Ta skrajno brutalen in nečloveški čin Angležev je sicer za hip poparil Bure in je morda tudi zakrivil, da je obrnil Krügerja Robertsu hrbet, a vojne radi tega ne bode še konec. Transvaalski poslanik Leyds razglasa, da bodo Buri nadaljevali guerila-vojno in izraža se posebej, da je bursko poslanstvo v Petrogradu dobilo migljaj, da utegne proti Angležem nastopiti še neka druga sila ter da stvar Burov ni še izgubljena, treba le, da se še nekaj časa hrabro drže. Krüger se toraj ni še odpovedal predsedništvu Transvaala in tudi ni še podpisal kapitulacije Angliji. Čez kratko se toraj utegne zgoditi, da bodo Angleži po tisti poti marširali iz južne Afrike, po kateri so šli notri, seveda po številu za veliko sto tisoč skrajšani. Treba počakati, kako se izvršijo stvari v Aziji, Indiji in Perziji, da se vidi, da li se imajo Angleži uzrok ponašati s svojo „zmago“ nad Buri ali ne. Dan maščevanja proti tolikemu barbarstvu angležkemu napoči prav gotovo prej ali slej.

Vojna na Kitajskem.

O dogodkih na Kitajskem se v zadnjem času ne da mnogo poročati. O gibanju ruskih čet v Mandžuriji se je izvedelo, da zmagovito prodirajo ob reki Amur. Nedavno so vzeli staro kitajsko mesto Sakhalin, katero so po zavzetju prekrstili v Ilinski. Slavnost zavzetja pod generalom Gribinskim je bila jako vzvišena. Ruski vojaški duhovnik je vzel v roke križ in ga vsadil v tla z besedami: „S tem znamenjem potrjujem, da je poslej ta zemlja ruska, kakor je bila prej kitajska!“

Zadnja statistika dokazuje, da so od početka ustaje pa do danes pomorili Kitajci 20.000 kristjanov ali najbrže še več.

Domače in razne novice.

Oznaniilo. Z ozirom na Najvišji patent od 7. septembra 1900, s katerim so se ukazale splošne nove volitve za poslansko zbornico državnega zbora, po določbah postav od 2. aprila 1873 drž. zak. št. 40 in 41, potem od 4. oktobra 1882 drž. zak. št. 142 in od 14. junija 1896 drž. zak. št. 168 in 169 ukazuje se glede teh volitev to le:

Za pokneženo grofijo Goriško in Gradiškansko: I. Splošni volilni razred. Vsi državljani moškega spola, kateri, ne da bi bili vpisani

v občinskih volilnih imenikih, zahtevajo volilno pravico, morajo prijaviti in dokazati to svojo pravico v občinskem uradu svojega bivališča in sicer najdalje v roku osem dni od dneva razpisa teh volitev v občini.

Volitev volilnih mož v splošnem volilnem razredu se ima vršiti pravočasno v posameznih občinah.

Izvoljeni volilni možje sodnijskih okrajev: Gorica, Kanal, Ajdovščina z voliščem v Gorici; Tolmin, Kobarid, z voliščem v Tolminu; Cerkno z voliščem v Cerknem; Bole z voliščem v Bolcu; Gradiška, Kormin, Červignan, Tržič z voliščem v Gradišči; Sežana, Komen z voliščem v Sežani, volili bodo v omenjenih volilnih krajih **dné 3. januarja 1901** enega poslanca.

II. Volilni razred kmečkih občin. Volitev volilnih mož tega volilnega razreda ima se vršiti pravočasno v posameznih občinah.

Izvoljeni volilni možje sodnijskih okrajev: Gorica, Kanal, Ajdovščina (volišče Gorica); Tolmin, Kobarid, Cerkno, (volišče Tolmin); Bole (volišče Bole); Sežana, Komen (volišče Sežana) bodo volili v omenjenih volilnih krajih **dné 9. januarja 1901** enega poslanca.

Izvoljeni volilni možje sodnijskih okrajev: Gradiška, Kormin, Červinjan, Tržič bodo istotako **dné 9. januarja 1901** volili enega poslanca in sicer v Gradiški.

III. Volilni razred mest. V ta volilni razred uvrščeni kraji in sicer: Gorica, Kormin, Gradiška, Červinjan, Tržič, Ogled, Grad, Tolmin, Bole, Kobarid, Kanal, Ajdovščina, Sežana volili bodo **dné 11. januarja 1901** enega poslanca. Pri tej volitvi je vsaki omenjenih krajev obenem volilni kraj.

IV. Volilni razred trgovinske in obrtne zbornice. Trgovinska in obrtna zbornica v Gorici, ki voli skupno s kraji omenjenimi pod III enega poslanca, bode izvršila to volitev na svojem sedehu **dné 12. januarja 1901**.

V. Volilni razred velikega posestva. Volilci tega volilnega razreda obsegajočega vso grofijo Goriško in Gradiškansko, bodo volili v Gorici **dné 14. januarja 1901** enega poslanca.

Sadna razstava v Gorici se odpre dne 29. t. m. in bode trajala do 7. oktobra. Soditi po dosedanjih pripravah in oglasih, bode razstava jako zanimiva in podučna. Namen jej je, poveljati svečano obhajanje 400-letnice združenja naše poknežene grofovine z Avstrijo, pokloniti pres. cesarju o njegovem prihodu v naše glavno mesto dno zbirko najlepših naravnih pridelkov naše eminentno kmetijske dežele, razkazati vse naše je-senske in zimske sadne vrste, da izmed njih izberemo najboljše ter odkazemo posameznim sadorodnim pokrajinam v nadaljno gojitev tiste, katere se vsaki izmed njih najbolje prilagajajo, da neha vsled tega strašna zmešnjava, katere kvari do sedaj domačo sadjerejo in je producentom v očitno škodo in slednjič pokazati umno izkoriščanje sadja.

Razstavljeno blago bo presojevala posebna komisija (jurija), v katero so izvoljeni naslednji člani: Blasig Alexander, posestnik v Ronkah, Bolle Ivan, ravnatelj c. kr. kmet. kem. poskuševališča v Gorici, Chiozza Anton, posestnik v Skodovaki, Franc grof Coronini, župan in posestnik v St. Petru, Franc Del Torre, posestnik v Romansu, Fabris pl. Konrad, posestnik v St. Ferjanu, Frühauf Tomaž, c. kr. dež. kmetijski nadzornik, Klavžar Ernest, urednik „Gosp. Lista“, Mader E., profesor na deželni kmetijski šoli v St. Michele na Tirolskem, Mazzolini Sebast., posestnik v St. Lovrencu pri Muši, Michielli Vincencij, posestnik v Campolongo, Rubbia Josip, grajšč. oskrbnik na Voggerskem, Rubbia Konrad, c. kr. gozdni komisar, Širca Alojzij, oskrbnik v Gorici, Tominc Rajmund, nadzornik mestnih vrtov v Trstu, Andrej Vrtovec, učitelj in posestnik v Tolminu in Franc Zoratti, duhovnik in posestnik v Gorici.

Za razstavo odmenjevo blago je doposlali do 25. t. m. c. kr. kmet. društvu v Gorici. Kdor potrebuje v ta namen košev, naj se oglasi v društvenem uradu.

Pripravljalnica za goriško gimnazijo. — Ministerski ukaz določuje, kakor čitamo v programu, da se sme do 50 učencev sprejeti na slovensko pripravljalnico za goriško gimnazijo. A lani je bilo sprejetih le 36 učencev in dovršilo je z dobrim uspehom le 27.

Enaka laška pripravljalnica za rek- alko je pa imela lani 55 učencev; med temi je imelo 40 učencev prvi red, 7 pa ponavljalni izpit.

Letos se je oglasilo na pripravljalnico za gimnazijo izvanredno veliko število učencev, a sprejeli so jih menda nekaj čez 30. Vse druge so odgnali, čeprav so bili izpolnjeni pogoji za vspre-

jem. Nekateri stariši so imeli 10 in celo več ur hoda v mesto, a ves trud in vsi troški so bili zastonj! Navesti hočemo en sam slučaj. S Pečin na Tolminskem sta pripeljala dva očeta svoja za pripravljalnico zrela sinova v Gorico. Na pripravljalnico dečkov niso sprejeli, na vadnici pa so bili med tem razredi že napolnjeni. Vsa zbegana sta hodila uboga očeta od Poncija do Pilata in končno sta se podala na dolgo pot v Kranj na Gorenjskem. Morda se usmilijo na tujem dečkov, za ktera ni bilo na domačih tleh prostora.

V imenu teh starišev protestujemo proti takim nezdravim razmeram. V davkariji in pri naboru nas poznajo, a ko hočemo svojim otrokom priskrbeti višjo izobrazbo, nam delajo take zapreke!

Naj se nikdo ne izgovarja s pomanjkanjem prostora šolske sobe!

Ako res ni v celem gimnazijskem poslopu za pripravljalnico primernejše, večje sobe, naj se najme prostornejša soba v privatnem stanovanju zunaj gimnazije, kakor se to drugod godi. Sramotno bi bilo za državo, ko bi se zaradi par sto goldinarjev sinovom poštenih davkoplačevalcev zapirala pot do višje omike in izobrazbe.

Kakor navadno, smrdi tudi v tem slučaju riba pri — glavi.

„L'Eco“ in naša krajevna imena.

„L'Eco del Litorale“ prinaša v svoji sinočni številki v izvlečku razglas c. kr. namestništva v Trstu, s katerem se razpisujejo nove državnozborske volitve, ter navaja kraje, v katerih bodo volili volilni možje. Med temi kraji navaja tudi kraja — **Cesiano in Cominiano.**

Nam so sicer ti spaki znani iz židovskih irredentovskih listov „Piccolo“ in „Il Friuli Orientale“. Ko pa smo ti imeni čitali v „Eco“, začudili smo se čudno, vendar pa še vedno bili mnenja, da je „Eco“ nedolžna ter da se je držala le pisave v uradnem listu „L'Osservatore Triestino“. Koj smo torej poiskali ta list ter se že pripravljali na to, kako ga primemo za ušesa. Pa glej, uradnemu listu delali smo krivico, a nasprotno pa imeli smo predobro mnenje o „Eco“ — kajti v „Oss. Triest.“ — stoji tiskano sicer Sessana, Komen, a nikakor ne po irredentovski: „Cesiano“, „Cominiano“. Viš, viš, tudi „Eco“ hoče že **očitno** kazati irredentovske rožičke ali kadi?!

Tumov in Strossmayerjev kult.

— „Soča“ od 13. t. m. piše: „Strossmayer je velik mož, zaslužen mož, domoljub, mecen itd.! Te dni praznuje petdesetletnico, odkar je škof. Njegova proslava se je prelevila v slepo oboževanje. In tega ni odobravati. Strossmayer mi je ideal moža, ki je storil, kar mož je storiti dolžan itd. — ali ni nezmotljiv!!“ Zdaj je torej že tudi Strossmayer na vrsti, seveda, ker je duhovnik! „Soča“ se drgne ob „Strossmayerjev“ kult, ob kult moža, ki je kakor solnce jedin na obzorju hrvatske prosvete, — ob enem pa se poteguje za kult — dr. Tume. Seveda, po njenih nazorih je „Tumov kult“ dovoljen, Strossmayerjev pa ne! Le dalje po tej poti!

Tvrdka Ivan Drufovka ima za malo časa v svoji trgovini na Travniku št. 5 izložene one krasne izdelke nadplavov, kateri so bili na goriški razstavi odlikovani. Nikdo naj ne zamudi, da ogleda te lepe proizvode naše domače obrti.

Bohinjska železnica. — Železniško ministerstvo je objavilo, da se te dni otvori ekspositura za urejenje bohinjske železnične črte z uradnim sedežem v Jesenicah; njeno vodstvo je izročeno višemu stavenemu komisarju, c. kr. drž. železnice, Leopoldu Frischu. Istčasno začne posloovati ekspositura za merjenje železnične črte od Gorice do Trsta. Vodil jo bode viši staveni komisar c. kr. drž. železnice Karol Eschner; njegov urad bode v Trstu.

Letošna sadna letina. Kakor poročajo razni listi, se je letošnja sadna letina tako obnesla, da že davno ne tako. Ne samo v naših krajih so obrodila jablana in hruške nenavadno dobro, marveč tudi po onih krajih, kamor se je druga leta izvažalo mnogo našega sadja, je letos sadja toliko, da skoro ne vedo kam z njim. Na Nemškem, zlasti ob Reni, na Vrttembergem, Bavarskem, v Švici, v Belgiji itd. povsod je bilo jabolk toliko, da se je drevje kar lomilo. Ni čuda toraj, da je cena mostnemu sadju jako padla, tako, da bi naš sadjar ne dobil letos za vagon jabolk na Vrttembergsko več nego 360 gld. in bi mu po odbitku stroškov za sadje in ves trud ne ostalo niti 100 gld. Ne bo kazalo družega, nego narediti most doma in z njim nadomestiti — nezdravo pijačo po krémah.

Odvetniški izpit je napravil v Trstu odvetniški kandidat g. dr. Albin Kapus.

Velikanski požar v Trstu. V noči od nedelje do ponedeljka okolo 2. ure po polnoči je nastal v velikanskem mlinu bratov Economo ogenj, ki je v nekaterih urah uničil mlin in velikansko žitnico. Škoda je cenjena nad 4.000.000 kron, mlin je bil zavarovan za 5.000.000 kron. V tem mlinu je delalo do 1000 delavcev in se je zmlelo v njem vsak dan do 1000 kvintalov pšenice. Vsled te nesreče je brez zaslužka kakih 500 družin, večinoma Slovencev.

Slovenska trgovska šola v Trstu.

Tržaški slovenski trgovci nameravajo baje zasnovati slovensko trgovsko šolo. Res, če kje na Slovenskem, umestna bi bila taka šola v Trstu, kjer je praktična šola itak že v tamošnji živahni mnogovrstni trgovini. Treba le še, teoretičnega šolskega pouka, do katerega tamošnji Slovenci gotovo pridejo, ker so se začeli zavedati velike važnosti takega zavoda za bodočnost slovenske trgovine v Trstu.

Nenavaden hudodelec.

— Ivan Tomažič, star 25 let, je bil pred poldrugim letom obsojen na smrt, ker je umoril svojega strijca Busića iz Nove vesi v Istri. A cesar ga je pomilostil na 20-letno ječo. Glavna priča proti njemu je bil neki Jerolim T., ki je zaradi nekega hudodelstva bil istotako obsojen na ječo, v kateri sta prišla toraj v Kopru skupaj. Tomažič se je nad Jerolimom T. zaradi pričanja maščeval ter ga v ječi umoril. Danes stoji Tomažič zopet pred tržaškimi porotniki zaradi tega umora, ko ni še zaradi prvega umora dostal kazni.

„Slomšekova zveza“ je imela dne 10. t. m. v Ljubljani svoj osnovni shod, katerega se je udeležilo 143 oseb, učiteljev in učiteljic. Smoter zveze je pospeševanje krščanske šolske vzgoje. Na shodu je ob splošnem navdušenju govoril moravski Ceh nadučitelj Kavčak ki je slovenskemu učitelstvu prinesel pozdrave iz zemlje Ciril Metodove, iz slovenske Morave. Dejal je mej drugem: „Slovanstvo brez krščanstva ne more obstati. A taki, kot so vaši, so tudi naši liberalci. A to je neslovanska židovina in proti tej se je boriti. Vaš Slomšek je dejal: narodnost in vera se ne dasta ločiti! V tem smislu si prisujemo zvestobo, podpirajte vi nas, in mi vas!“

Zvezi je pristopilo dosedaj 80 učiteljev, 6 profesorjev, 20 katehetov in lepo število ustanovnih in podpornih udov. Odbor se je sestavil sledeče: Fr. Jaklič, J. Novak, J. Čenčič, I. Bajec, Fr. Tomažič, Antonija Štipica, Pavla Krušič, Holzinger pl. Weidich, R. Vižintin. Izmej katehetov: Fr. Oswald, Ant. Kržič, dr. Jož. Gruđen.

Slovenska umetniška razstava.

Dne 15. t. m. opoludne se je otvorila v „Mestnem Domu“ v Ljubljani I. Slovenska umetniška razstava. Pri otvoritvi je bil navzoč zastopnik dež. vlade kranjske, dvorni svetnik grof Schaffgotsch, dež. glavar Detela, župan Hribar. Razstavljenih je 160 umetnin, večinoma slik sodobnih umetnikov.

Narodno gospodarstvo.

„Nova trtna bolezen.“

„Slovenec“ objavil je sledeča za vinogradnike zanimiva izvajanja gospoda B. Skalickega, tehničnega vodje državnih vinarskih zadev na Kranjskem, katere radi važnosti priobčujemo:

Pod tem naslovom priobči je „Slovenec“ nedavno notico, da se razširja po dolejskih vinogradih nova trtna bolezen pod imenom črni palež (sphaceloma ampelinum). Ker naši vinogradniki vsled raznih trtnih bolezni itak že mnogo škode trpijo, je uumljivo, da jih vsaka vest o kakih novi bolezni zelo razburi in zato si usojam prositi, da označeno notico v tem smislu popravite, da ni črni palež kaka nova, pač pa našim vinogradnikom že mnogo let znana bolezen, katero po navadi „koze“ imenujejo.

To bolezen opisal je prvi 1873 profesor de Bary in je imenoval glivico, katere jo provzroča „sphaceloma ampelinum“ (de Bary), nemški „(schwarzer Brenner“, slovenski „črni palež“.

Ta bolezen se prikaže vsako leto manj ali bolj razširjena v naših vinogradih, in sicer najraje v vlažnih, nizkih legah in mokri težki zemlji, posebno pa v deževnem vremenu, ker trosi glivice črnega paleža brez vode ne morejo kaliti.

Glivica prezimuje na lesenih delih vinske trte in napada spomladi mlado listje, mladike, pozneje grozdje in sploh vse zelene dele vinske trte.

Posebno nekatere vrste trt so tej bolezni zelo podvržene, kakor n. pr. ameriška vrsta solonis, evropejske vrste: muškatelec, modra frankinja, zeleni silvanec itd., dočim so zopet druge vrste

zelo trdne in jih bolezen redko kedaj napade.

Ako se črni palež hudo razširi, potem provzroča znatno škodo, ker vsled njega dobé listi, vršički mladik in tudi grozdje črne lise in se pozneje posuše, o čemur se lahko letos v mnogih vinogradih na Kranjskem in tudi drugod pričamo.

Proti tej bolezni priporočajo nekateri štipanje trt z žvepleno moko ali živim apnom med rastjo.

Bolj zanesljivi sredstvi sta zelena galica, s katero se mora trtni les pred začetkom rasti mazati, in obiranje napadenih trtnih delov med rastjo.

Zadnje delo sme se vršiti le ob suhem vremenu, ker bi se z njim lahko drugače razširjanje bolezni še pospeševalo.

Obrane napadene mladike, listje itd. je treba sežgati.

Zgodaj spomladi, toraj meseca februarja, dokler trta še miruje, obrežemo najprvo trsje, ves odrezani les (rezje) sežgemo in obrezano trto namažemo vso s pomočjo trdnega čopiča s 40% raztopljeno zelene galice (železnega vitriola), h kateri primešamo še 1% žveplene kisline. Čez kakih 10—14 dni se to delo še enkrat ponovi.

Opomniti je, da trta ne sme takrat še solzeti, ker bi že nekoliko razvita očesa zmes galice in žveplene kisline lahko poškodovala.

Namesto zelene galice jemljejo nekateri samo 10% raztopljeno žvepleno kislino.

Na prvi način bile so l. 1896 pripravljane vse trte vrste solonis v državni trtnici v Kostanjevici, katere so bile prejšnje leto zelo po tej bolezni napadene.

Učinek je bil tako dober, da priporočam vsem vinogradnikom, ki imajo letos po tej bolezni napadene trte, da se tega sredstva prihodnje leto (februarja meseca) poslužijo, da bolne trte zopet ozdravijo.

Loterijske številke.

15. septembra.

Dunaj 25 51 3 76 / 2
Gradec 36 5 25 74 40

Kot denarničarica ali vpraviteljica išče službo

kjer si bodi slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožna gospodična. Poblize pri upravnistvu »Gorice«.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najboljšega materiala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebščinami (komplet). — Ob enem priporočam gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovejših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šuligoj,
urar v Kanalu.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar.

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici; po poštnejem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,
Trst, Via Belvedere št. 23

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporočam

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

C. kr. državna svetinja
do različne poizvede. —
Prva moravska tvornica
turnskih ur

Fr. Moravus

Brno,

Veliké náměstí št. 8, (Brünn, Grosser Platz Nr. 8)
izdeluje in razpošilja stolpne ure za cerkve,
šole, gradove, mestne zbornice, tovarne itd.; ure
za nadzorovanje ponočnih čuvajev, električne ure,
vse v dovršenih proizvodih in z jamstvom.

Do sedaj se je razposlalo 135 stolpnih
ur v popolno zadovoljstvo.

Peter Drašček,

trgovec z jedilnim blagom.

V GORC — Stolna ulica št. 2 — V GORC

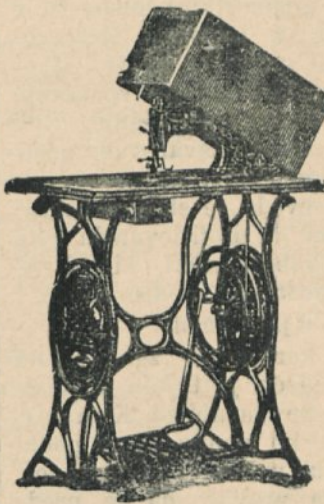
Priporočam se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso,
olja, moke iz Majdičevih
mlino in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
z prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti.
Priporočam
se slav.
občinstvu.

Odlikovana tovarna

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zrcal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška. Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Centralna posojilnica,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
v Gorici, v ulici Vetturini št. 9. (Šolski Dom).

Sprejema denar:

1. od udov

deleže

a) glavne deleže po 200 K. — b) opravilne deleže po 2 K.

Lastniki glavnih deležev plačajo vpisnine 4 K, lastniki opravilnih deležev plačajo vpisnine 1 K. Deležne knjižnice veljajo 30 helerjev.

2. od udov in neudov

hranilne vloge

katere obrestuje po 4½% in plača sama rentni davek.

Obresti se računijo le za cele mesece, za vloge vložene po 1. em dnevu meseca ali vzdignene pred zadnjim dnem meseca se ne računijo obresti za oni mesec, ko so bile vložene oziroma vzdignene.

Hranilne vloge se izplačavajo tistemu, ki prinese knjižico. Če pa lastnik hranilne knjižice želi, da naj se sme izplačati le njemu, bode ravnateljstvo taki pridržek (vinculum) zaznamovalo na knjižici.

Hranilne vloge se vračajo:

do 200 K brez napovedi, do 600 K po enomesečni odpovedi, do 2000 K po trimesečni odpovedi, večji zneski po šestmesečni odpovedi.

Lastniki hranilnih vlog niso odgovorni za morebitne izgube. Vso odgovornost imajo izključno lastniki deležev.

Centralna Posojilnica daje posojila.

1. na vknjižbo po 5½%; 2. na menice in sploh na osebni kredit po 6%.
3. na tekoči račun po pogodbi.

Centralna Posojilnica je zveza in središče gospodarskih zadrug na Goriškem in je kot taka vredna podpore in priporočila od strani vseh goriških Slovencev.

Uradni prostori so v ulici Vetturini št. 9., v pritličju.

Uradne ure vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9 do 1 ure.

Nova politična knjiga!

Naši narodni grehi. Kako bo z vojsko?

Slovenecem v svarilo in v pouk napisal Podgraški.

Cena 50 vin. po pošti 5 nvč. več. Dobiva se v »Narodni tiskarni« v Gorici, ulica Vetturini hiš. št. 9. in pri G. Likar-ju, Semeniške ulice 10.

Vsakemu Slovencu neobhodno potrebna!

Tovarna pohištva

FRANCO PAVŠIČ,

Gorica, Šempeterska cesta št. 9,

izdeluje najzanesljivejše in najtrajnejše izdelano pohištvo po zmerni, poštenu, dela povsem vredni ceni.

Posebno priporočam opravo za

spalne in jedilne sobe

za salone in pisarne.

Kupuje orehova debla, prodaja orehove obkladke (rimeše) itd. itd. itd.

Ugodni plačilni pogoji!

Vsaka naročba se izvrši v najkrajšem času.